

ივერია

ბაზითი ღირს:

მან. კ.	ფენ.	კ.
12 . . . 10 —	6 . . . 6 —	
11 . . . 9 50	5 . . . 5 50	
10 . . . 8 75	4 . . . 4 75	
9 . . . 8 —	3 . . . 3 50	
8 . . . 7 25	2 . . . 2 75	
7 . . . 6 50	1 . . . 1 50	

ცალკე ნომერი ერთი შაბათი.

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.

ბაზითის დასაბამად:

და განცხადებათა დასაბუღებად
უნდა მიმართონ რედაქციის და წერა-კითხვის
გამყარეს. საზოგადოების კანცლარია—სახელ-
ლის ქუჩა, ბანკის ქვეყანა.

ფასი განცხადების:

ჩვეულებრივი სტრიქონი 3 კაპიტი.

ბაბილინა მახტანის ასული და ალექსანდრე გიორგის ძე ბაბუნიანი გულითადის მშუბარებით აუწყებენ ნათესაეთა და ნაცნობთა ამა წლის 2 მარტს გარდაცვალებას პირველის ქმრისა, ხოლო მეორისა მამისა, სტატისკის სოვეტნიკის **ბიძგან ბაბუნიანის ძის ბაბუნიანი**სა და სთხოვენ მომარტანდნენ დ. ახალსენაკს მიცვალებულის გვამის გამოსასვენებლად 6 მარტს, დღის 9 საათზედ. განსვენებული დაკრძალულ იქნება შემომქმედში 8 მარტს. (2—1)

„ივერია“

გამოდის 1894 წელს

ნიმუშ პროგრამით, რომელიც წინააღმდეგ.

გამითის დაბრუნება შეიძლება შემდეგის ადრესით:

ტ ფ ე ა ლ ა ს ი ა,

„ივერია“ რედაქციის

ნიკოლოზის ქუჩა, 21.

და „ქართულის შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების კანცლარიას, სახალისო ქუჩა, ბანკის ქვეყანა.

საფოსტო ადრესი:

ТИФЛИСЬ. Редакция „ИВЕРΙΑ“.

ტფილისი, 5 მარტი

გათავდა ქართულის თეატრის სეზონი და ენა უფრო ადვილად, უფრო სასუბით შეგვიძლიან გავითავსოთ ქართველი მისი დროსა და ნაყოფიერებას. წარსულმა სეზონმა იძენდა ნათლად დავანახა, თუ რა მისთვის ქართულმა საზოგადოებამ თეატრს და მან თავის მხრივ რამდენად შეუსრულა ეს თხოვნა, რამდენად და-

ფელეტონი

მეორე ნომერი

III

(შედეგი)

ის იყო მზეც ჩაღიდა; დღის ნათელს მოჰყავდა მშვენიერი მამის საღიბო, რომელსაც შეხებოდა ბუნება და ქვეყანა. მწვენი ხავერის მსგავსად ჰაერით მთა და ველი უხალისებდა გულს ყოველ მისს მოტრიალელ სულდამს. ქალი, კაცი და ბავშვი სთამოვნებით მიეშურებოდა სასიერო ბაღში. ყველანი ისეთის ხალისით იყრიდნენ თავს, თითქმის მათს გულში ისეთივე გაზაფხული იყო, როგორც ეს მშვენიერი, შეუღლებული მამის თვე. მხოლოდ ორი არსება არ აქცედა ყურადღებას ხალისს ხალისად და სიამოვნებას. ამ ორის არსებებს გული სხვა და სხვა რიგად იყო დარღობილი გარემოცული. მელის სახეზედ სვედა გამოიხატებოდა, ძალდატანებით იღებდა მონაწილეობას სიერობაში. მელი ეხლა უფრო დაკვირვებით იყო. მართალია, რამდენჯერაც შეხებდა და ვანის, შეამჩნედა, რომ გამოუღმებელი იმას შესტყობოდა. მელის თანდათან

*) იხ. ივერია, № 47.

ამაყოფიდა მისი სურვილი, რომ ამის ანუსხვა, მგონი, ყველას შეუძლიან, ვისაც-კი უდევს თავად ქართულის წარმოდგენებისა და ამ წარმოდგენაზედ მოსარტულ საზოგადოებისათვის. ამ სეზონმა ერთი კიდევ მეტი საბუთი მოგვცა ხელთ იმის სატკმელად, რომ ქართველს საზოგადოებას უკვე საკმაოა აქვს შეთვისებული და შეგნებული სიკეთე და სარგებლობა სამშობლო თეატრის არსებობისა, იქ სი-

მაოწა დარღობი. ისეთს მწვევე ტკივილს ჰგონებდა, თითქო ნემსებით უზებულდებოდა გულსა. სიარული ვეღარ შესძლო და სკამზედ ჩამოჯდა. ვანომ მიზნე შეამჩნია, დაუყოლები გაეგნა სკამისაკენ და ისიც გაითრებულ და აღელვებული მელის გვერდით მოუჯდა. მელიმ თავს ძალა დატანა და სიუქეს გამოლაპარაკება აჩვენა. ჩვეულებრივის სუბრობით უთხრა:

— გთავა, ვანო, ეგრე მღერო-გო მოგწყინდა სიერობა? ოთახში კი არა კმარა ჯდობა? არ დავგავამ, ავღმტო გავიაროთ და ჩვენებს შევეერთავი, მელიო წამოვად, მაგრამ ამ დროს ვანომ წაავლო კაბაში ხელი და ადელვანით უთხრა:

— მელი, შენიჭობიმი, ცოტა ხანს დადგეო გვედგებო, ნუ წახვალ, ერთი სიტყვა მომიხინე.

მელი აუწყალდა, გაფორდა, მაგრამ თითქო გაჭირების დროს ჩაღიდა ძალი ეძლევა კაცს, ამასაც ამ დროს ძალი მოეცა და მისისხანედ შეუტრიაუნდას.

— რას საღიბარ ვანო? რა დავა მართია, რამ ავადვალა? თუ საქმე გეჭკვინა სიარულის დროს ვერ შეტყობ? — მელი, უყურე ამ მშვენიერ ბუნებას, როგორ ახარებს მის მონატრიალად ხალხს. რა იქნება, შენც

რელი მოთხოვნილებად გადაჰქცევი და გემოვნებაც იმდენად გახსნილი და განვითარებული აქვს, რომ ყოველსავე დუსტრის გარეშის, ხოლო კარგე ეტანება და თავისის თანაგრძობობით აჯილდოვებს. არ შეგვცდებოთ ესთქვათ, რომ ამ სეზონში, როდესაც-კი ცოტად თუ ბევრად კარგი წარმოდგენა, ან პიესა იყო ახალი, ან საუკეთესო არტისტები იღებდნენ მონაწილეობას და ან რომელიმე საზოგადოების მიერ მოწოდებული არტისტი იხდოდა თავისს ბუნების, იმდენი სახლი ესწრებოდა, რომ ხშირად ბილეთების შოვნაც-კი არ შეიძლებოდა. მართლაც ეს გარემოებას ამტკიცებს, რომ ქართულს თეატრს უკვე თავისი განსაკუთრებული მრეველი ჰყავს და ყოველი დონე და სამუალებად უნდა იხმაროს, რომ ამ მრეველს ესტეტიური გამოვლება დაუწყაოფილია, უფრო გულ-მხურვალედ მიიზიდოს და ერთიანს ყოველსავე იმისთანას, რაც მას დაეთხოვება და სამშობლო სცენაზედ გულს უეცრის.

უპირველეს ყოვლისს საჭიროა, რომ თეატრის მეთაურებმა მის თანამგრძობობა მრეველს პატივისცემა და მოაზროვნა. რითი შეუძლიან ეს პატივისცემა? იმითი, რომ შესაფერი და საზრდო მისცენ განკარგვის, პირ-ნათლად დაუჩვენდნენ და მისი გული მოიგონ. ამისათვის-კი საჭიროა, რომ დრამატული საზოგადოება თავისს მოვალეობას

იმას მიხედო, ის გაახარო, ვინც შენ გეტყობს და ეგრე სასტიკად-არა მოემტე, როგორც ეხლა.

მელი მიხვდა ყოველსავე, ყოველივე გიგო და გულის ცემა უფრო მოემატა; ხმა ხომ სულ აუწყალდა.

— ბუნდა ყოველთვის არ ახარებს კაცს, ხანდისხან ისიც სასტიკია და სწორედ მეც იმ დროს მიხედვ, როდესაც ისიც სასტიკად ექცევა იმანსა, ჩვენს ჩემო ვანო, ფილოსოფიისა და ხუმრობის თავი დავანებოთ და ჩვენებთან ერთად ვისიეროთ. მელის უნდოდა თეატრი ამ აეცილებინა ამ გვარი ბაისი მათ შორის და კიდევ დაბარა ადგომა, მაგრამ ვანომ მიიწი არ გაუშვა.

— მელი, მელი, ეგრე სასტიკად რად მეტყევი, რად მიჯავრდები, იქნება ღირსიც ვარ, მაგრამ ჯერ მომიხინე და მეც, რაც ვინდა, ის მიხედა. ისეთი სიადულყოფი მინდა გითხრა, რომელსაც ეს რამდენი ხანია ვეზრებო, ვეივები და არა მეშველო არა—ვერ დავიშორილი; ახლა შენ უნდა შემოგჩიროდ და, როგორც ვინდა, ისე დამსაჯე. ვანა არ გატყობ, მელი, რომ ყველაფერს მიხედვარა ხარ; ვანა არ გატყობ, რა რიგად იქნებოდა, რას დავგანავა შენი მშვენიერი ფერი, რა სვედა იხატება შენ მშვენიერს და ყოველთვის დამშვიდებულს თვალში. თუმცა ეს ცელი-

გულ-მხურვალედ ეკვიდროდეს, თვალ-ურთი ადევნოს თეატრის ყოველს ნახიჯს და ყოველივე დონე იხმაროს მისდა წარსამტებლად; ახალი არტისტები მიიზიდოს, სასცენო ლიტერატურა შეუფეროს საზოგადოების გემოვნებას და არ მოაკლდოს იმას, რაც ამ მხრივ დიონა შესანიშნავია და მთელის ქვეყნის სურათებას იზიდავს; წარმოადგინა ხეივანად გაჰმართოს, არტისტები უფროვანად გაწვრთნას და მოამზადოს და სასცენო ნაწარმოები ისე მოაწიოს, როგორც გარეგან მოწყობილებისა, ისე არტისტებ შორის რომლებს განაწილებინა მხრივ; მართლაც იგი სრულყოფილად ამტკიცებს, რომ ქართულს თეატრს უკვე თავისი განსაკუთრებული მრეველი ჰყავს და ყოველი დონე და სამუალებად უნდა იხმაროს, რომ ამ მრეველს ესტეტიური გამოვლება დაუწყაოფილია, უფრო გულ-მხურვალედ მიიზიდოს და ერთიანს ყოველსავე იმისთანას, რაც მას დაეთხოვება და სამშობლო სცენაზედ გულს უეცრის.

რამდენად შესძლია ამის შესრულება ქართულმა დრამატული საზოგადოებამ? სამწუხაროდ, უნდა ესთქვათ, რომ დიდს გულ-მხურვალეობას საზოგადოების ქართულის სცენის მოადგაწიება დილად გულ-გრილობა და დაუდევნელობა დახვდა წინ მასსახად.

ჩვენს დრამატულს საზოგადოებას, რასაკვირველია, ორიგინალ მოქმედებას მინდა და მინც ვერანა მისთვის, მაგრამ საუკეთესო ახალ დრამატულ მწერლობა ნაწარმოების დროზედ მოწოდების-კი აუცილებლად მოვალეობა. მერე რას ვნებდით ამ მხრივ? თუ ჩვენს სცენაზედ თარგმანი პიესა წარმოდგენილია, ისიც შემ-

ღდება ათასჯერ უფრო გამშვენიერებს, მაგრამ მინც ვერანა და ვიბანჯე, რომ ყოველივე ის სასტიკი სულია მე მოვალეობ, მაგრამ ეხლა ჩემს გულშიც ჩამოხვდეს, რა ამავია.

მელიმ უშუა-შეკმუნებით და მისისხანე სახით უთხრა:

— ვანო, რაგმს ლაპარაკობ, ვის ეუბნები მაგ სიტყვებს? გონს მოდი, თუ ღმერთს გწამს. ნუ დაიოყნებ, რომ მენს გვერდით ზის მელიო, შენის ტახტს მეგობარი. მაშე ვარის რადა, ჩემი ექვემი განხორციელებ და დარღები გამოიკეცი?

— ყველაფერი ვიცი და ყველაფერსაც ვგრძნობ, შენმა მზემ, მაგრამ ყველაფერზედ მეტად შენს სიყვარულს ვგრძნობ; ყველაფერი შენმა სიყვარულმა დამაინფიცა, სიყვარულმა, რომელიც ისე მოულოდნელად დაიბანა ჩემს გულში.

— დიდ-ხანა, მელი, სწორედ ამ სიტყვებს ელოდა და ეს მოლოდინი სტანჯავდა, მაგრამ ამ სიტყვების მოსმენამ მინც მთლად წარაუბა მელის ღონე და თითქო ენაც დაება.

— რა დავემართა, შენი ქიობიმი, მელი, რად სტანჯავ ეგრე შენს თავს, რად იწუხებ ეგრე გულს. დარას გეტყევი, თუ ეგრე იოჰქმედებს შენზედ.

— ნუ თუ გგონა, რომ გე ამბავი ჩემთვის გულ-გრილობა მოსამსენი იქნებოდა. ძრიელ დამავალზე, თუ ეგ

თხვევით, ნება-ყოფლობით ვისგანმე მიუფენილი, თორემ თვისი თეატრიტეს არავითარი მეცადინეობა არ გაუწევია. თუ მაიწვენენ ვინმე ახალდ რასმე, კარგია თუ არა, გარჩევნაში ვეფარე შევის და ან ნაპოვნეს ცხენს განა კბილი გასინჯება? არადგენს სცენაზედ მხოლოდ იმითობ, რომ ერთხელ მიიზიდოს საზოგადოება, მერე გვალვასეთივე მიმზიდველი გამოუჩანოს, ვიდრე სულ არ წახედნენ თეატრში სიარულის ხალისს. თუ არ ამას, რას მიუწერება, რომ ჩვენს სცენაზედ პიესა ერთის წარმოდგენისთანავე ძველდება და აგრეთვე სიარულის ცერაში გაგრძობება, რომ აწინდელის ცერაში საუკეთესო დრამატული მწერლობა ნაწარმოების, მაგალითობს იმისენა, მიერნსტონისა, ზუდერმანისა, ჰიენდისისა და სხვას, რომელიც შესაბამის მთელის ცერაში ქურნალ-გაწუთებით ლაპარაკობენ, არც ერთი არ დადგებოდა ჩვენს სცენაზედ წარსულ შემოსის განმავლობაში.

რაც შეეხება არტისტებს, დიდი ფხა ვერც ამ მხრივ გამოიჩინა ჩვენმა დრამატულმა კომიტეტმა. ერთისა და იმევე არტისტის ნახვა უწურობის უკუნისამდე, სწორედ მოგახსენიოთ, ახირებულია. კიდევ კარგი, თუ ეს არტისტი მსჭიროა, მაგრამ არტისტის მოვალეობა. მერე რას ვნებდით ამ მხრივ? თუ ჩვენს სცენაზედ თარგმანი პიესა წარმოდგენილია, ისიც შემ-

ღდება ათასჯერ უფრო გამშვენიერებს, მაგრამ მინც ვერანა და ვიბანჯე, რომ ყოველივე ის სასტიკი სულია მე მოვალეობ, მაგრამ ეხლა ჩემს გულშიც ჩამოხვდეს, რა ამავია.

მელიმ უშუა-შეკმუნებით და მისისხანე სახით უთხრა:

— ვანო, რაგმს ლაპარაკობ, ვის ეუბნები მაგ სიტყვებს? გონს მოდი, თუ ღმერთს გწამს. ნუ დაიოყნებ, რომ მენს გვერდით ზის მელიო, შენის ტახტს მეგობარი. მაშე ვარის რადა, ჩემი ექვემი განხორციელებ და დარღები გამოიკეცი?

— ყველაფერი ვიცი და ყველაფერსაც ვგრძნობ, შენმა მზემ, მაგრამ ყველაფერზედ მეტად შენს სიყვარულს ვგრძნობ; ყველაფერი შენმა სიყვარულმა დამაინფიცა, სიყვარულმა, რომელიც ისე მოულოდნელად დაიბანა ჩემს გულში.

— დიდ-ხანა, მელი, სწორედ ამ სიტყვებს ელოდა და ეს მოლოდინი სტანჯავდა, მაგრამ ამ სიტყვების მოსმენამ მინც მთლად წარაუბა მელის ღონე და თითქო ენაც დაება.

— რა დავემართა, შენი ქიობიმი, მელი, რად სტანჯავ ეგრე შენს თავს, რად იწუხებ ეგრე გულს. დარას გეტყევი, თუ ეგრე იოჰქმედებს შენზედ.

— ნუ თუ გგონა, რომ გე ამბავი ჩემთვის გულ-გრილობა მოსამსენი იქნებოდა. ძრიელ დამავალზე, თუ ეგ

ფრისა გამო, ღვაწლარაჲ შეუძლიან და სათქმელს იტყვიან; ვერაფრად მოსაწონან. დრამატული კომედიური ყოველის დანთი უნდა ეცხადოს ასანდი არტისტები მიზნად და, თუ ხელის ჩაჭიდებას, ისევ არტისტებს ჩასჭიდოს ხელი. არა გვგონია, საქართველო ისე დადარბილებულიყოს, რომ ერთადერთის თაბტრისათვის საკმაოდ ნატივი წარმომადგენლები არ იპოვებოდეს. მხოლოდ ამ ხალხს მოაქვს უნდა.

იმს გარდა, არა ერთხელ შემჩნეულ იქმნა, რომ არტისტები ვერაფრად მოაზრებულენ ვერ გამოვიდნან სცენაზე, როდების უცოდინარობა, გაუგებრობა იმ ხასიათისა, რომელსაც არადგენენ და გაუწერებენ ელბა დასტუბობათ. პიესები წესიერის სიუჟეტი ვერს ყოფილს მოაწობილი, სარეკვიზიტო ნაწილსაც კი რიგინი მზერეველი და გულ-მემატყვიარი არა ჰყოლიან.

საჭირია, რომ წარმადგენებს აგვარებანობა, წარმადგენს პიესების ბუდეობადი და არტისტების გაწერების საქმე მინდა-ბილი ჰქონდეთ მართლა მოაზრადებულს და ჯერადგანად განვითარებულს, გემოვნა განსხვავდა კაცებს. მარტო ისინი უნდა იუზუნთავდებინა წარმადგენის რიგინობისა, არტისტებისს იმითი ნდობა, იმითის ცოდნის წინაშე მორიდება და პუბლიცისცემა უნდა ჰქონდეთ, რომ ყოველგვარ მათ მენიშენას, ყოველსვე მათ ნათქვამს ჯეროვანი გავლენა ჰქონდეს. ჩვენს სცენას ეწვიათ არა უღონო ნატივი ახალგაზრდა არტისტები, მაგრამ ამათ დარიცხება უნდა, სწავლება, წერინა და ამისათვის-კი საჭიროა დიდის ცოდნითა და გამოცდილებითა დაწერვილინი.

ვიმორებთ, თაბტრს იმდენად ეტრეთს ამ კაბად საზოგადოებას,

ხმლი, ნუ დაივიწყებ, რომ ყოვლად კარგის ტასოს მქარა ხარ. ესეც იცოდე, შენი სიყვარული სრულიად უპასუხოდ დარჩება, იმისთვის რომ შენ ისე გიყურებდ და გიყურებ, როგორ ჩემის მეგობრის ქმარს და ჩემს მამს. ერთი ეს მითხარი, ტასოს რა პასუხს ვაძლევთ? დიხითი ჩემო, ეს რა სატახტველი მომადყრენ? თუ ათვლით უნდა შევხებო ტასოს, მე და შენს შორის რომ ესეთი ლაპარაკი! არ ვიცი, ხად გადავიკარგო, რა მოუხერხა ჩემს თავს. ნუ თუ ღმერთი გამიწყრა და უნებლით მოგეცი რომ მიხეზნი!

— შენგან მიხეზის მოცემა საქირო არ არის, მელო, თვით შემოქმედს გაუფრთხილს თავყანისცემის მიხეზდა და შენი რა ბნალია.

— როგორ, თავყანს მცემ ისე, როგორც ქალს თუ როგორც ადამიანს?

— როგორც ქალს და როგორც ადამიანს, ჩემო სიკაცხელი.

— გახდებოდა მხოლოდ ადამიანობის დამსახურისთვის და დაფარულ თავყანისცემას-კი უარ-ყვოდ და ვერც თანავიგობობ.

— ქალო, მე ხომ არავითარ თავყანწიურლებს არა ვთხოვლობ შენგან იმის მეტს, რომ არ გეგავრებოდე და ჩემს წმინდა სიყვარულს პატივს სცემდე.

იმდენად თანაურდობს და აჯიროდებებს ქონებრივადაც და ზნეობრივადაც, რომ ამ ტრეფილის საზოგადოებისს უტყვევად ფიქრად, სიფრთხილით, ერთგულად მოკიდება უნდა ქართულის დრამატურის საზოგადოების მიერ. სამწუხაროდ, ამ საზოგადოების იმდენი გულ-მოადგენილება ვერ გამოუჩინია, რომ მიზიდოს ყოველი მკვლარი თაბტრის საქმისა და მკვლარი არ იყოს თავისის სამართველიში, როგორც ესება, რადესაც არა სჩანს, რას ჰზრუნავს იგი, რის წუხილია და როგორ უპირის ვანკურნებას ყოველსვე იმ ნაგულეუკუნებას, რომელიც ჩვენცა და სხვასაც არა ერთხელ ადუნობს.

დარსობი

ახალი ამბავი

ამ თვის 1-ლ რიცხვს, ღამით აღთავლის სადგურის ახლოს, მე-21 ვერსულ, ვილც ბოროტ განზრახვებით თავს დასხმან დარაჯს აკიმ ანტონოვს და გაუძარცვავთ: წაუღიათ, ამხანაგებმა მობარუნეს და შინ სხვა-და-სხვა შინაური ნივთი, სულ ორის თუნის ღირებულნი. როგორც გამოძიებდამ აღმოჩნდა, თურქმ ანტონოვი შიშისგან ღამ-ღამე თავის ოთახში არ ჩრბოდა, რადგან ამას წინად, 6 თებერვალს, ღამით აქედ დასხმან თავს ვილაკებმა და ერთი მათგანი მოუკლეს თითოთ და ამას შემდეგ ერთხელ ჩამოუღლიათ ვილც თათრებს, რომელნიც დაშუქრებინან ანტონოვს, შერც მოგვლავთო, ამის შემდეგ ანტონოვი მეორე დარაჯთან მიდის თურქმ ღამის სათველ.

მეორე დღეს, მარტის ორს რომ მისულა დიღით თავისას, გატეხილი და გაქურდული ოთახი დახვედროს. ეს საქმე გამოძიებაში.

— მამ, თუ წმინდა სივარულია, რაღით ვფარავთ ჩვენ შორის ამ გვარ ღაპარაკს და ტასოს არ ვეტყვით ყველაფერს.

— ოჲ! ვა არ შეიძლება, ტასოს როგორ ვეტყვი, ან რა საქარია, ტყუილად რად შევავშოთო.

— ჰო და, მეც ვგეტყვავს, რომ ტასოსთან დეფარული უნდა მქონდეს რამე, ისიც-კი, რაც იმის ცხოვრებას შეეხება.

ამ დროს მელოს ხმა აუკანკალდა და ცრემლები გადმოასკვივდა.

— დამწვიდენ, მელო, ჩემო სიკაცხელი. ვანომ ამ სიტყვებით გამოართვა ხელი მელოს და კოცნას უპირებდა, მაგრამ მელომ სწრაფად გამოსტაცა ხელი.

— გვედრებო, მელო, ნუ დარდობ ვერც. ეს უფრო შიშავსა ცეცხლს გულზე, შენ რომ ვერც შეწუხებულსა გხედავ. ტასოს რა უშავს, შენი კირიბე, შენ გგონია, ტასო მძულს? შენმა გზამდ, ის სიყვარული, ის პატივების, რომელიც ეკუთვნოდა ტასოს, ისეც იმას ეკუთვნის, იოტის ოღენი არ მოჰკლებია. მხოლოდ ეს სიყვარული და ეს გრძობა იმას ახალგაზრდა არ ეკუთვნის. მე ტასოსთვის გულგრილობა თავის დღეში არ ჩვენებია და აჲ ვუფუნენ.

— იცოდე, არც ერთი ეგ სიტყვა ჩემს ტანჯვას არ შეამსუბუქებს. კი-

სამშვიდლო (ტელიისის მახრა): ძლიერ ტული ჩვეულება შემოგვებარა ამ დროს: თუ ვინმე ენინი რამ აქვს, იმდენი ცეცხლა, რომ რამე ნივთიერი ხარაი მიიქვს, ვისაც ემუქრება. ამ შემთხვევაში ან საქონელს მოუკლავს, ან ცეცხლს გაუჩენს. ესე მზიდა ამ დღეებში ჩვენს სოფელში სწორად ყველიერის აღების დამეს. ერთი ჩვენს სოფელს ცეცხლი გაუჩნდა სამშვიდლო, მთლად დაღწეა რაც მზე ჰქონდა და ყოველგვ მიწის სამშვიდლო იარაღი, საბარლო გლეხი გულ-დღონებული ჩივის: „გადამწყვსო“, მაგრამ ვერც-კი მივითვლიან, ვინ არის იმის დამღუპველი მეზობელი.

ნატის-თელევი (ტელიისის მახრა): ყველიერი ვერ ჩაივებრივლეთ უიბისოდ, რომ სისხლით არ შეგველება ერთმანეთის თავპირი. სწორად აღების დამეს ჩვენს სოფელში ერთი თავპირის მტკრევი მზიდა, მერე რისთვის? როგორც მოგესხნებთა, შეამტებულმა ხალხმა სხვა და სხვა თანაშემადგამართა საღამო ხანს და ერთმა სოფელში მეთრეს ხელი მოარტყა, მაგრამ ისე, რომ ამას გული წაუვიდა, ამხანაგებმა მობარუნეს და შინ წაიყენას. საქმე ამით არ ვათავდა: დაღამებულს ორი მძა გულწასულისა, ივარა და გიორგი თურაზაშვილები, კეტებთა შვიარღებულნი მიუფარდნენ იმ გლეხს, რომელსაც ხელი მოარტყა ამათ მძას, სარქისაშვილს, შემუტერივს კარგად და დაუწყეს ამ კეტებით ცემა მძებს სარქისაშვილებს; ამათაც ვამოიღეს ხელი, ცულითა და ხანჯლებით ჩაიკინე თურაზაშვილებს და ამით ამხანაგს. ერთი მძა თურაზაშვილი მძიმედ დასჭრეს თავში, გულში და ზურგში და მკვდარ-ცოცხალი ჰვინდა ხელში.

სოფ. ტელევა (შორანის მახრა): აქეთ სხიდა სხიდა ნაუკულობა ხარ-

დღეც ვეტყვავს, რომ ტასო ისე გულ-დანდობობა, დამწვიდებული სწორედ იმ საგნის შესახებ, რაშიაც ისე მოტყუებული. ტასო რას წარმოიდგენს, რომ ჩვენ შორის ამ ნაირო ღაპარაკი. გმალდობ, ვანო, რომ უდამაშულად დამნაშავე გამხადე და ისიც ტასოს წინაშე.

— დამნაშავეც მე ვარ და უხედურიც, შენ რომ ვერც შეწუხებულს გხედავ. თუ გინდა, სულ აღარ დავგნებები, ოღონდ-კი შენ დამწვიდები. მომეტებლის მღელვარებით ეუნებოდა ვანო.

— რაც უნდა ჰქნა, ვანო, ჩემი მშვილობა ყველაფრით დარღვეულია, იმიტომ რომ მე ვიქმნე მიზეზი ვერთვის დამწვიდებულის ოჯახობის დარღვევისა. იმით ვამტყუნებდი, ისინი შევავრებოდნენ? ვინც არღვევს ცოლ-ქმარისს, შენდობიანობას-მეთქი და ახლა... თვით მე ვარ მიზეზი და ისიც... ტასოსთან.

— უთავდას შემთხვევას კაცი ვერ ასცდება და ჩვენც დამიხანს უტავებლობის მსხვერპლი ვავლდით; რაღა ვაეწყო, ამ ნაირო შემთხვევა იშვიათი არ არის.

— მე რა მემტებთა მით, რომ იშვიათი არ არის: მე ის მინდობდა, ჩემს ცხოვრებაში არ მომხდარყო ის, რაც ჩემს აზრს წმინდადმდებდა, თარემ მეც ვიცი, სიკუდილ და ცბიერება გ-

ჩიოს, წინადაც გწერით და ახლაცა გწერთ, რომ სწორედ საქმე უკირს ხალხს. სიმშობობა ჩამოვარდნილი და ეს არის! ამას წინად ერთს მოსახალხურს შეამჩნია, რომ სიმინდო მოვარა. საწყალს ისე შერცხვა, რომ თავს იკლავდა და როგორც იყო, დაიხსნეს. მინაც თავისი არ იშლიდა, სულ ერთია, მე არ მოვიკლავ თავს, ჩემს ოჯახსაც და მეც ადრე თუ გვიან შიმშილი გავვათავებს. ხალხს დახმარება ექირვება. თუ ოღესმე ამ მხარეს გაუმართანია ვისთვისმე ხელი, ახლა ამას უნდა და ხელის გამართვა იმაფან, ვისაც ცოცხლადნად რიგინი მოსავლი ჰქონდათ უწესს.

სოფ. ვანათი (გორის მახრა): მართალია, სკოლა გვაქვს, მაგრამ რა ვახდა სკოლა, როდესაც ხალხში, თქვენის მერველის კორესპონდენტის თქმისა არ იყოს, არავითარი თანაგრძობა არ არის სწავლისა, არავითარი სიყვარული არ არსებობს წიგნისა. ემაწვილებს აქაურები სკოლაში ძალიან უწეს-არგოდ ჰზრუნან, აცდენენ სწავლას, რომელიც თითქო არავინ ეტარებებთა. აი ეს არის თუ აქეთ სახეში, აქაურს ამსწავლებელსა და მღელვარებულს, რომ დაიწყეს მართვა სალიტერატურო საღამოებისა. პირველი ასეთი საღამო გამართა ვივრას 27 თებერვალს. დავსწარა საქონი რიცხვი გლეხ-კაცობისა და მანდილოთა საუბარო მღელვისა პეტრესთან „გლახის ნაამბობი“. საღამომ დიდად ასიამოვნა ხალხი. მოეწონათ უფრო ემაწვილების მიერ კლიობინად გარნობით წაკითხული ლექსები.

თიანეთი: ჩვენი მახრის უფროსი თ. გ. ა. თარხან-მურავი, რო-

ცითელბულია ქვეწარმობაზედ.

ვანო ამ დროს თავლებდმტრებთა შესტეკრებად მელოს, ოღაცენაში მოდიოდა, გული ძალზე გრემ-მოიდგენს, რომ ჩვენ შორის ამ ნაირო ღაპარაკი. გმალდობ, ვანო, რომ უდამაშულად დამნაშავე გამხადე და ისიც ტასოს წინაშე.

— შეხვდენ, ვანო, ბუნება-კი არა თანაურდობს შენს სიტყვებს: როცა შენ ღაპარაკობ, მივარე ღრუბლებში იმალება, თითქო არ უნდა მოსიბოლოს შენი სიტყვებო. ჩემგან-კი თანაურდობს თანავიგობობას.

— სცდება, მელო, ეს გრძობა თვით ბუნებამ გაჩინა. მით უმეტეს მივარე, ეს მნათობი თითქო განსაკუთრებით ამ გვარის სიტყვების მოქმედ არის დახადებული. შენ-კი ამ წმინდა გრძობას ვერც ამტკიცებ. ნუ თუ იმიტომ, რომ გულ-ცევი ხარ და ამ გვარი გრძობა არ გამოგიცლია?

მოგესხნებთა, ვადავიანო იქმნა ახალქალაქის მახრის უფროსად, გვეწონა ამისთანა ქართველი კაცის მოშორება, მაგრამ, სა-მეგიროდ, იმითი ენუგეშობით, რომ კარგივე ქართველი კაცი დავენიშნენ. 19 თებერვალს აქაურმა საზოგადოებამ სალილი გაუმართა ჩვენს მახრის უფროსად ნაშაყუს, გაისხნა ყოველივე მისი კეთილი ნაშაყედარი, მისი ამაგი თუშ-ფეხ-ხეცურეთ-ზე, უსურვა ყოველივე სიკეთე და წარბაქება და გულ-დაწყვეთით გამოეთხოვა. შესაფერი სიტყვა საღმრთედ წარბაქება აქაურმა მომრიგებელმა მოსამართლედ.

დღეს მოგვზორდა არამც თუ კეთილი უფროსი, არამედ კუთა-გონებთა და გამოცდილებით აღტურგული, სიყვარულით სავსე, თვ-დაბლოებით მოსილი და გულ-კეთილი საზოგადო მოღეწე და მეგობარი, ჩამოშის მოშორება იმდენად შესამჩნევი ყველასათვის, რომდენდაც იგი სასარგებლო იყო.

სოფ. ალისუბანი (შორანის მახრა): გლეხ-კაცობამ განაჩენი და-აღდინა და სთხოვა გუბერნატორს, რადგან ჩვენში წყლის ნაკლები მოსავალი იყო, სახელმწიფო გარდასახადის შემოტანა ვადაროვითა. გუბერნატორმა, როგორც ამბობენ, შეიწყნარა გლეხ-კაცობის თხოვნა და ენუგეშისთვის დაეცადა ხალხს ფოსტის ფულის გადახდა.

ამ ფაზად აქეთ კარგი ამინდებია, ხალხი სამშვიად ვადიდა ვენახებში. თუ ღმერთმა ინება მიგება, წელს მინაც მოვიბარუნებთ სულს.

ჩვენს ახლო, სოფ. ნუხარღალაში გლეხს ტატო, ნიკოლაძეს სულ გადაეწევა მთელის წლის სახრა და სახლ-კარი საქონლითურთ. საცოდავად დარჩა სულ უღელვა-პუროდ, ვადარიბებულ-ვადარტყული, უზინალი და უფარალო.

„Вѣст. Рус. сельск. хоз.“

— მართალი ვითხარა, მე წმინდა გრძობად არ მამანია ის, რაც ღალატს გამოიწვევს.

— მეც თანხმა ვარ, შენმა ვაზდამ, როდესაც ეს გრძობა კაცს დამიორილებს, გონებად მისი მორჩილება. მელო ძლიეს წამოდა, მუხლებში ძალა აღარ ჰქონდა და საცეკვაო დარბაზისკენ წავიდა. ვანოც თან ვაპყავ.

— დიჯერო, ამდენს ხანს ვასტანა ცეკვამ, რომ ნინო ერთხელ აღარ გამოვიდა! სთქვა მელომ.

ამ დროს, ტასოსა და ნინოს ის იყო თანაშობა ვაეთავებინათ და დალალულები გამოდიოდნენ დარბაზიდან. ისინი ერთმანისთს შეეფეთანენ წინ.

— ოჲ, რა კარგი კუთა მოვიგდით, მელო და ვანო, რომ ამ სულე-ღურის ცეკვით თავი და მუხლები არ მოიქცეოთ.

მელო ისე დამნაშავედ ჰგრძობდა თავს ტასოსთან, რომ თვალზეში სწორედ ვერც-კი შეხებდა და თან ეთეც გაიფიქრა: შენ გულ-დაწყვეთი ცეკვავდი, ჩემო ტასო, იმ დროს, როდესაც შენი საყვარელი ვანო შენს მეგობარს მელოს სიყვარულს უტახლებდა!

— რა სძავლი ვარ! ამას როგორ ვაპატებ ჩემს თავს, რომ ამოდენი ხანია აქა ვარ და ერთხელ შენთან არ მოვიუღარი, ისე ვაგერეთი. ფუ,

გვაუწყებს, რომ კავკასიის რკინის გზით გამგეობის მიერ გახატა სამხრეთ-დასავლეთის მიმართ, რომ რკინის გზის მოხელეებმა ყურადღება მამართლეს და ამინდის ცვლილებას და დანიშნონ ხელში ეს ცვლილებები; ყოველი ამ ცნობის მერე თავს მოუყრიან მტერს და მტერს დაუბრუნებენ. რაღა თქმა უნდა, რომ ამას დიდი მნიშვნელობა ენიჭება კავკასიის სოფლის მეურნეობისათვის.

გ ა ვ კ ა ს ი ა

შენმა მგზებარე თვალმხილველს ამოგვარა, გულს ცეცხლი შემომიყარა, ამნათა, ამპარისა, დიდის სივრცისა და სიღრმისა უყურად გამოიტალა, სამთხის სისუფველი შიგ გულში დამიტრიალა!

კ ო რ ა ს მ ო ლ დ ე ნ ი ა

ს. ზემო-მარხაანი. სოფლებს მარხაანს, ზემო-მარხაანს, არბოშის კოტაისს, ზოხანს და ცალკეკანს ერთი სამხრეთ-დასავლეთის მიმართ. ამ ექვს სოფელში თითქმის 1800 კაცი მოამდებ ხარჯის მძლეველი გლეხ-კაცობა; რასაკვირველია, ამოდებ ხალხს ადვილი შეუძლიან ერთი სასწავლებლის შექმნა. მაგრამ, საუბედუროდ, ეს ასე არ არის, სასწავლებელი დღეს გაქრებულა. მასწავლებლისთვის თავის დროზე არ შეაქვთ ხანაში ჯამაგირი, არ უზიადღენ შერის სავარისად, ხანდახან თეთვითი არის მოკლებული მოსახლეს ხელს; წყლის მომარბე არ ბევრად არა ჰყავთ, ყოველსავე ამას ისიც უნდა დაუმართა, რომ თვით შერბა სრულიად უფარისანი, ამისთანა ნაკლებულენების თითქმის ყოველ დღე შესწავლის მასწავლებელი სოფლის მოხელეებს, მაგრამ ისინი იბრუნებენ არ ივდებენ. სიძარბო მოითხოვს ესთქვა, რომ ამ სასწავ-

ლებლის კეთილ-დღეობისთვის ძალიან ზრუნვას აქაური ბოქალეობიანი, მაგრამ თვით სოფლის მოხელეები არ აძლევენ მხარს. სწორედ რომ არაფერი საქციელია მოხელეების მხრიდან, მით უფროც ზემო-მარხაანის მამასხლისისთვის, რომელსაც ცოტად თუ ბევრად უნდა ესმოდა სკოლის მნიშვნელობა. სოფელში ცოტ-ცოტა ქურბობაც შემოგვებარა; ჯერ-ჯერობით წერილ-ფიხობას იმარტენ ქათმებს, ინდაურებს, ბატებს და სხ. მე მგონია თუ ჩქარა არ ილაგებენ ეს წერილობით ქურდებში მათ მსგავს-დასაც მიპყრდნენ ხელს. ინფლაცი-ამაც არ დაგვადო უნახავი, თუცა ზარალი ისეთი არ მოაქვს, როგორც წინდელ მოქონდა.

მან-მან

ო ს მ თ ი , თებერვლის 10-ს.

ამ ყამად ბარის ოსეთში დიდი ამბები. მოგვხსენებთ, რომ თერგის ოლქში, ქურდობა-ავაზობობას, უფრო აქვს ფესვი ვიდრე გლეხობა. ქურდობა ვაგრძელებულია მომეტებულია ქისტებისა და ოსების. მთავრობა, ბევრს, სხვადასხვა საშუალებას ხმარობდა და დღესაც მხარობს, ქურდობისა და ავაზობის მოსახლბობა. მაგრამ მანაც ქურდობა თავისი არ იშლიან. ახლა თერგის უფროსის მუთავლობით დამტკიცებული უმადღესი თვითმართვის შემდეგ: თერგის ოლქში, ვაგრ-ტობის ვანურჩევიდა, ყველს ვინც ქურდობაში იქნებოდა შემწეული, ამ პირტუტეს მოპარავს ან სხვა რაიმე დასაშვებს, აღმინისტრაციული წესით ვაგზანინი ციხიბრის სამუდამოდ საცხიბრებოდა. აი ამიტომ ამჟამად როგორც თერგის ოლქის ყველა მახრის სამართლებლობის, ისე, კავკასში, კავკასის სამხარო სამართლებლობაში ჰკრებენ, და აბატი-მრებენ სამხარო სატუსლოში იმ მენიშნულში, რომელიც სასოგადოებ-

ბიზან ქურდ-ავაზობის სიაში არიან მოქცეულნი. ოლქის უფროსის ბიზანობით, ქურდობის სიბიდან უნდა ამარჩიონ, თვით და თვით ქურდობა და ამ ნიშნითვე უნდა ვაგზანინი ციხიბრის. დანარჩენი, პირობა უნდა დასდონ, რომ შემდეგ რაც დაიკრებოდა და რაც ხარული მოხდებოდა სოფელში, ყველს პასუხის მიმცემნი ისინი იქნებოდნენ. ვინც ამ პირობას არ იტვირთებს, ისინიც პირველებს ვაგზანინი ციხიბრის. დიგარში, როცა ეს ამბავი გაიგეს, სოფ. ჩირსტანყაღდანი ორი კაცი ვიპიტო თავ-ქურდობიანნი. თერგის ოლქიდან როგორც ხმა არის, ოლქის უფროსის ბიზანობით, ამ ყამად უნდა ვაგზანინი თვით ქურდები ციხიბრის: კავკასის მართლდენ 25 კაცი, ნალიჭის მართლდენ—25 კაცი, ხანაი-იურტის მართლდენ—25 კაცი, გროზის მართლდენ—50 კაცი, პიტიგარის მართლდენ—25 კაცი, ყიზლბურის მართლდენ—25 კაცი და სუნჯის მართლდენ—25 კაცი.

უ ს მ ო თ ი ს ს ო ს ო გ ა დ ო ბ ა

ინგლისის სასოგადოება ვაგზანინის ზრდილობისა. უკვლავს შენიშნულია, რომ მოსხარდასავლად მხარდა მოუქმედა, უწინადად, რაც სიტუა-მასუსთავს, უწინადად და ქვეყანაზე. აი ამის მოსახლბობა ინგლისს და რასაც ვაგზანინი უნდა სასოგადობას, რომელსაც ქრებდა, აინჯავდას სავრო სასოგადობა ვაგზანინის ზრდილობისა და მართებულისა. ეს სასოგადობა სულ ერთი წელიწადია, რაც არსებობს, მაგრამ უსჯავს 700 წერა-პაპეში ჰქავს 12 ჰქავს და დახაში. ამ სასოგადობის მეთაურება გამოქვდა ვაგზანინი არიან. სასოგადობისა ზრდად აქვს ვაგზანინის მეთაურების სურველი ადვანსანად, ზრდილობანად, თავიანთად, ფიქსად და მართებულად უფიხანს სიტუა-მასუსთავს და საქმედად. ვის არ ვაგზანინი ქუ-

ნას ბაქ-პაპეების მიერ ნიშნობი უმართებულად სიტუა-მასუსთავს, რაგანის თავსებში, რასაკვირველია, უფრო ზრდად არიან ვაგზანინი, მაგრამ თავის თავის სიტუა-რება იქ უფრო ილაგებია, უმართებულად აკლდა კეთილმოხალბობა, კეთილი გული და რაგანისა და მოსახლბობის მიმართ. ამიტომ ეს სასოგადობა წერებში უკლავს როგორც უმართებულად, ისე უმართებულად, რაგანის თავსებადან. ამ სასოგადობის წევრად უფროსი შეუძლიან უკვლავ ინგლისს ვაგზანინი, ქალს თუ ვაქს, 5—18 წლამდე, მხოლოდ საწევროდ ფული წელიწადში უნდა შეიტანონ მკაცრად. ამას გარდა, სულწარმიად უნდა მისცენ სასოგადობას, რომ უკვლავ იმის წესს შესარჩევდნენ. სასოგადობის და დაზარად აქვს: „ნუ მოინდობენ სიტუა-სიხის ამის, რაც შენთვის სასურველია ამისა“ . სწავრობა უაღვიანო მეთაურ ნაბიზად დაბეჭდილია შემდეგ წესები სასოგადობისა: მართებულად ახსნა და მართებულად შენს მიმართ, რამდენადც შეეძლება, კეთილად მოუქმედა შენს დებს და მძებს. თავ-მოუქმედას ნუ მისაფედა და სიტუა-მასუსთავს, თუ გქვს რამე, ვაგზანინი შენი მოხელენი. მართებულად ახსნა და მართებულად მასწავლებელად წინაშე, რამდენადც შეეძლება, იმით მითხე და მომტანება შრომა სწევო. სასწავლებლის წეს-რგის ნუ დაარდევ. სხვის თხუფლებს ნუ ედასწერ. სტოლს დაწითი წესს წესად და სავიანებ წესში წერის ჩასწერ. ნუ მისაჯავს ნუ ინდომებს, რომ შენს მეთაურს სიტუა-მასუსთავს, რამდენადც შეეძლება. მართებულად ახსნა და მართებულად მასწავლებელად წინაშე, რამდენადც შეეძლება, იმით მითხე და მომტანება შრომა სწევო. სასწავლებლის წეს-რგის ნუ დაარდევ. სხვის თხუფლებს ნუ ედასწერ. სტოლს დაწითი წესს წესად და სავიანებ წესში წერის ჩასწერ. ნუ მისაჯავს ნუ ინდომებს, რომ შენს მეთაურს სიტუა-მასუსთავს, რამდენადც შეეძლება. მართებულად ახსნა და მართებულად მასწავლებელად წინაშე, რამდენადც შეეძლება, იმით მითხე და მომტანება შრომა სწევო. სასწავლებლის წეს-რგის ნუ დაარდევ. სხვის თხუფლებს ნუ ედასწერ. სტოლს დაწითი წესს წესად და სავიანებ წესში წერის ჩასწერ. ნუ მისაჯავს ნუ ინდომებს, რომ შენს მეთაურს სიტუა-მასუსთავს, რამდენადც შეეძლება.

დეთ და ნუ დაბეჭდებ. ცარით წერის დასწერ ვაგზანინი, კეთილად და წესიერ-რად. ქავს ნუ ვაგზანინი და სხვის საცუ-რებს ნუ წასადენ. თავს ნუ მოახლბობ ვაგზანინი ამითის დუქების წინ დგამათ. ნუ დასცნებ მოსწავლელისა და დასწავლელის. ძალან თავიანთი თვით უმართებობის. მართებულად ახსნა და მართებულად მასწავლებელად წინაშე, რამდენადც შეეძლება, იმით მითხე და მომტანება შრომა სწევო. სასწავლებლის წეს-რგის ნუ დაარდევ. სხვის თხუფლებს ნუ ედასწერ. სტოლს დაწითი წესს წესად და სავიანებ წესში წერის ჩასწერ. ნუ მისაჯავს ნუ ინდომებს, რომ შენს მეთაურს სიტუა-მასუსთავს, რამდენადც შეეძლება. მართებულად ახსნა და მართებულად მასწავლებელად წინაშე, რამდენადც შეეძლება, იმით მითხე და მომტანება შრომა სწევო. სასწავლებლის წეს-რგის ნუ დაარდევ. სხვის თხუფლებს ნუ ედასწერ. სტოლს დაწითი წესს წესად და სავიანებ წესში წერის ჩასწერ. ნუ მისაჯავს ნუ ინდომებს, რომ შენს მეთაურს სიტუა-მასუსთავს, რამდენადც შეეძლება.

ჩემს ქალბაბს! მიგაგონებ განა? ეკითხებოდა ტასო მელოს.
— ვასაგურებელი შენა ვაქვს და მე უნდა ვთავაზობდე? ეს სიტყვები რომ თვითა მელომ, თითქო რაღაც მოგვება გულზე.
— რაზედ, მელიჯანან? რად უნდა ვაგაგურებდე?
— ვანო! შოშით აღარ იყო, ფიქრობდა, მართლა არა უთხრას-რა მელიჯანო.
— მიმსთვის, რომ ძრიელ გიყვარს ვანო, როცა ცეცხლს და ამაღლი-კი მე მოვაცდინე.
— აბა რას ამბობ, ჩემო მელო, ძრიელად ციხილი, შენმა გავხადე. აბა რა გამოსაყურებელია ცეცხლზე? მე რაკი აღარ მოგეკარე, იმით ვნუფე-შობდი, რომ სანაფიროდ ჩემი ვანო იყო შენთან.
— მელოს თავი აღარ ჰქონდა მოეს-მინა ამ ვაგრი სიტყვები და გამოეთხოვა ცოლ-ქმარს.
— ნინო, აბა წავიდეთ, ვეთაყვა. დათაროც მოვადლო, მარტო იქნება, ტასო და ვანოც წავიდნენ. ტასო მთელი გზა მელოს ქებაში იყო. ვანოს ტასოს სიტყვები მთელს ტანში სიმოკვების კრუხარტელს ჰკვრიდა, მაგრამ გულს-კი თითქო რაღაც მძიმე ლოდი აწვა, ჭია ჩაწვდილი და უღრმად. მელოს სიტყვებმა და ისე სასტიკად მოქცევა უფრო გაუცხოებ-

და ვანოს სიყვარული. მიიღო და ნუ სცემ თავისი იმ ყოვლის დიხებით შემკულს ქმნილებას შე დალოცვილი დღეობა, რა იქნებოდა ისე იმ გულით, ისე იმ გრძობით დავრჩე-ნილიყო მელოსთან, როგორც თაობითვე ვიყავი. ენაზე თუ არა და ვა-ცივან, მაშინვე მიმეწონა, შემეყარა, ისე კი არა, როგორც ქალი, არამედ ისე, როგორც კარგი დადი-ანი. ერთის სიტყვით ისე მიყვარდა, რომ ვერ გამოიმტკიცა, რომელ სო-ვარულს ვგრძნობდა; ბოლოს, როგორც გემს მოხვედეს ტალა და შე-აქურბის ადელფელს ზღვაში, ისე ვარაღად ვკრა ხელი ჩემს გამოურე-ვევლს გრძნობას და შევიცურა აღ-გზნებულ სიყვარულის მორევიში. აი ეს არის პირველი ჩემი სიყვარული და ესეც უნუფეგო.

ან, შეამჩნევდა და ვაგზანინი ყოველ-სე. იცოდა, რა თავხარი იქნებოდა ტასოსათვის და რა დაწინაფეთი ჩას-თვლიდა მელოს თავის ცნაშე, იმ მელოს, რომელსაც ზიზიად ვეწოდებ-ბოლომდე: ნატევიჩემს ზღეს ისიც მიმე-ტოს, რომ შენც ჩემს ახლოს ვაგზანინი-რული იმე და ვაგზანინი. რომ იმის საყვარელის ქმრის გული და გრძნობა სრულიად მე გეკუთვანის, მე, რო-მელსაც არა ერთხელ შემიხეციდა და დამირწმუნებია, რომ ყველა გრძნო-ბაზე მალა წრფელ გრძნობურად გრძნობას ვაყენებ-მეთქი. ეხლა? ეხ-ლა ეს მეგობარი უნდა ვაგზანინი ტანჯავს მიზეზი. თუ დღემდე მეგო-ბარს მეძახდა, ამის შემდეგ მოვალე-ბად უნდა მიწოდოს. რას დაიჯერებს, რომ ვიტანჯები და თითონ მე არ მივეცი ვანოს მიზეზი. რაკი ექვს შეიტანს, დარღები ავსლები, ჩემის გამარტობისათვის თავს აღარ შეი-ღებებს. ვინ იცის, რადი არა მოუ-ვლდეს ვინ იცის, თავს არ აუტყვოს? მელოს კრთაზად მოესია ეს ფიქრე-ბი და გულმა შუთავი დაუწყო. ისე დაათენდა თავს, რომ ძილი არ მი-კარებია.

მელოს არც იმ გამოცდანი, რომ ქმრისთვის დაეწოდა რამე და ცუდად ჰგრძნობდა თავს. ვერც-კი შეხვდა თვალბო, ისე უპასუხა:
— ცოტა უქიფოდ ვიყავი.
— რა ვასიყვარელია, რომ უქი-ფოდ ყოფილიყავი, შე დალცევი-ლი, შუა დამეძინე, ბაღში დარჩი და იმ დროს, ბევრი იციქნებო. ან იქნება, ზვირი იციკვო?
— თითქო არ იცი, დათიყო, რომ მე გვრე როგად არ ვეწეობი ცეცხლს. მელოს ჰგრძნობდა და ზიზიომ ისე აღტრისიანად აღარ მექცეოდა. ძლიერ შეუფიხებული იყო ქმართან და დი-და პატრესაც სცემდა, მაგრამ ასე არასოდეს არ ჰყვარებია მელოს ქმა-რი, როგორც ამ ყამად.
— და დათიყო-ჯანი! ერთი სათხიარო მკაცრ შენთან და ამისრულდეს?
— სიქვი, აბა რა საქმე გქვს, თუ მძიმე არ იქნება, როგორ არა ავის-რულდეს?
— მძიმე საქმეს როგორ, ვთხოვ, შენ ვეთაყვა, იმას ვთხოვ, რომ სა-დმე წყალზე წამიყვანო.
— რად? ესე უკვად რად მოგვიფე-და ახრად?
— იმიტომ რომ, ეს ერთი თვე წუხელ ვაგზანინი გრძნობია, თითქო რაღაცა შეთავადი? ჰკითხა გულ-მტყუარებლობით დათიყო ცოლს.

ვაგზანინი. ახლოს მორიდებოდა და მო-კრამლებით სთხოვდა, მელიჯანოს, სურვილი შემიბრუნე. მით უფრო მორიდებული იყო მელო, რომ, გრ-ძნობდა, ტყუილს მიმეწმენებ ვიდრე და მართალი ვერ გამოიხატებოდა.
— შენი ნება არის, წყვილი. მა-რთლაც, ცოტა ვახტი, ფერიც დაპ-კარებ და აღბად ვერა ხარ კარად. სხვა რომ არ იყოს-რა, ჰაერის გა-მოცევა მოგიბედა.
— შენი ნება არის, წყვილი. მა-რთლაც, ცოტა ვახტი, ფერიც დაპ-კარებ და აღბად ვერა ხარ კარად. სხვა რომ არ იყოს-რა, ჰაერის გა-მოცევა მოგიბედა.
— შენი ნება არის, წყვილი. მა-რთლაც, ცოტა ვახტი, ფერიც დაპ-კარებ და აღბად ვერა ხარ კარად. სხვა რომ არ იყოს-რა, ჰაერის გა-მოცევა მოგიბედა.
— შენი ნება არის, წყვილი. მა-რთლაც, ცოტა ვახტი, ფერიც დაპ-კარებ და აღბად ვერა ხარ კარად. სხვა რომ არ იყოს-რა, ჰაერის გა-მოცევა მოგიბედა.
— შენი ნება არის, წყვილი. მა-რთლაც, ცოტა ვახტი, ფერიც დაპ-კარებ და აღბად ვერა ხარ კარად. სხვა რომ არ იყოს-რა, ჰაერის გა-მოცევა მოგიბედა.

მელოს თავი აღარ ჰქონდა მოეს-მინა ამ ვაგრი სიტყვები და გამოეთხოვა ცოლ-ქმარს.
— ნინო, აბა წავიდეთ, ვეთაყვა. დათაროც მოვადლო, მარტო იქნება, ტასო და ვანოც წავიდნენ. ტასო მთელი გზა მელოს ქებაში იყო. ვანოს ტასოს სიტყვები მთელს ტანში სიმოკვების კრუხარტელს ჰკვრიდა, მაგრამ გულს-კი თითქო რაღაც მძიმე ლოდი აწვა, ჭია ჩაწვდილი და უღრმად. მელოს სიტყვებმა და ისე სასტიკად მოქცევა უფრო გაუცხოებ-

და ვანოს სიყვარული. მიიღო და ნუ სცემ თავისი იმ ყოვლის დიხებით შემკულს ქმნილებას შე დალოცვილი დღეობა, რა იქნებოდა ისე იმ გულით, ისე იმ გრძობით დავრჩე-ნილიყო მელოსთან, როგორც თაობითვე ვიყავი. ენაზე თუ არა და ვა-ცივან, მაშინვე მიმეწონა, შემეყარა, ისე კი არა, როგორც ქალი, არამედ ისე, როგორც კარგი დადი-ანი. ერთის სიტყვით ისე მიყვარდა, რომ ვერ გამოიმტკიცა, რომელ სო-ვარულს ვგრძნობდა; ბოლოს, როგორც გემს მოხვედეს ტალა და შე-აქურბის ადელფელს ზღვაში, ისე ვარაღად ვკრა ხელი ჩემს გამოურე-ვევლს გრძნობას და შევიცურა აღ-გზნებულ სიყვარულის მორევიში. აი ეს არის პირველი ჩემი სიყვარული და ესეც უნუფეგო.

ან, შეამჩნევდა და ვაგზანინი ყოველ-სე. იცოდა, რა თავხარი იქნებოდა ტასოსათვის და რა დაწინაფეთი ჩას-თვლიდა მელოს თავის ცნაშე, იმ მელოს, რომელსაც ზიზიად ვეწოდებ-ბოლომდე: ნატევიჩემს ზღეს ისიც მიმე-ტოს, რომ შენც ჩემს ახლოს ვაგზანინი-რული იმე და ვაგზანინი. რომ იმის საყვარელის ქმრის გული და გრძნობა სრულიად მე გეკუთვანის, მე, რო-მელსაც არა ერთხელ შემიხეციდა და დამირწმუნებია, რომ ყველა გრძნო-ბაზე მალა წრფელ გრძნობურად გრძნობას ვაყენებ-მეთქი. ეხლა? ეხ-ლა ეს მეგობარი უნდა ვაგზანინი ტანჯავს მიზეზი. თუ დღემდე მეგო-ბარს მეძახდა, ამის შემდეგ მოვალე-ბად უნდა მიწოდოს. რას დაიჯერებს, რომ ვიტანჯები და თითონ მე არ მივეცი ვანოს მიზეზი. რაკი ექვს შეიტანს, დარღები ავსლები, ჩემის გამარტობისათვის თავს აღარ შეი-ღებებს. ვინ იცის, რადი არა მოუ-ვლდეს ვინ იცის, თავს არ აუტყვოს? მელოს კრთაზად მოესია ეს ფიქრე-ბი და გულმა შუთავი დაუწყო. ისე დაათენდა თავს, რომ ძილი არ მი-კარებია.

მელოს არც იმ გამოცდანი, რომ ქმრისთვის დაეწოდა რამე და ცუდად ჰგრძნობდა თავს. ვერც-კი შეხვდა თვალბო, ისე უპასუხა:
— ცოტა უქიფოდ ვიყავი.
— რა ვასიყვარელია, რომ უქი-ფოდ ყოფილიყავი, შე დალცევი-ლი, შუა დამეძინე, ბაღში დარჩი და იმ დროს, ბევრი იციქნებო. ან იქნება, ზვირი იციკვო?
— თითქო არ იცი, დათიყო, რომ მე გვრე როგად არ ვეწეობი ცეცხლს. მელოს ჰგრძნობდა და ზიზიომ ისე აღტრისიანად აღარ მექცეოდა. ძლიერ შეუფიხებული იყო ქმართან და დი-და პატრესაც სცემდა, მაგრამ ასე არასოდეს არ ჰყვარებია მელოს ქმა-რი, როგორც ამ ყამად.
— და დათიყო-ჯანი! ერთი სათხიარო მკაცრ შენთან და ამისრულდეს?
— სიქვი, აბა რა საქმე გქვს, თუ მძიმე არ იქნება, როგორ არა ავის-რულდეს?
— მძიმე საქმეს როგორ, ვთხოვ, შენ ვეთაყვა, იმას ვთხოვ, რომ სა-დმე წყალზე წამიყვანო.
— რად? ესე უკვად რად მოგვიფე-და ახრად?
— იმიტომ რომ, ეს ერთი თვე წუხელ ვაგზანინი გრძნობია, თითქო რაღაცა შეთავადი? ჰკითხა გულ-მტყუარებლობით დათიყო ცოლს.

ვაგზანინი. ახლოს მორიდებოდა და მო-კრამლებით სთხოვდა, მელიჯანოს, სურვილი შემიბრუნე. მით უფრო მორიდებული იყო მელო, რომ, გრ-ძნობდა, ტყუილს მიმეწმენებ ვიდრე და მართალი ვერ გამოიხატებოდა.
— შენი ნება არის, წყვილი. მა-რთლაც, ცოტა ვახტი, ფერიც დაპ-კარებ და აღბად ვერა ხარ კარად. სხვა რომ არ იყოს-რა, ჰაერის გა-მოცევა მოგიბედა.
— შენი ნება არის, წყვილი. მა-რთლაც, ცოტა ვახტი, ფერიც დაპ-კარებ და აღბად ვერა ხარ კარად. სხვა რომ არ იყოს-რა, ჰაერის გა-მოცევა მოგიბედა.
— შენი ნება არის, წყვილი. მა-რთლაც, ცოტა ვახტი, ფერიც დაპ-კარებ და აღბად ვერა ხარ კარად. სხვა რომ არ იყოს-რა, ჰაერის გა-მოცევა მოგიბედა.
— შენი ნება არის, წყვილი. მა-რთლაც, ცოტა ვახტი, ფერიც დაპ-კარებ და აღბად ვერა ხარ კარად. სხვა რომ არ იყოს-რა, ჰაერის გა-მოცევა მოგიბედა.

გასართობი

არის ხანი, ამბობს ფლუმბი, როცა, თუ ნამდვილად გვიყვინ არა ხარ, უნდა ცხადო მაინც გვიყვინა ჰგავნად, თუ არ გინდა უბრალო ჩაფხვალთან.

**

როცა ბონაპარტე ისპანიის ომი გამოეცხა და ტელერანი ურჩედა, თავი დანებებო.

ეს ომი ჩემთვის მხოლოდ საუბრე იქნება, უბნა ნაპოლეონთან.

— ვშიშობ, ვი თუ თქვენს უღიღებულ სიბავსს დიდხანს მოუწოდებს მან საუბრეზე შეწყვეტა, მთავარსა განიხილოს მინისტრმა.

**

ლორდ ბაირონი უხარბა ერთს ლექსების მოხსენებლს სონეტის, რომელსაც სახელი არა ჰქონდა მოხატული:

— შენი სახელი მხოლოდ მაშინ იქნება გააქველად, როცა ჰქვყანას დაუფრუდებ სახელი ჰუმბროსისა, პინდროსა, ვირგილისისა და პორაციუსისა.

გამოსაღები ცნობა

ძირტუბილი*) როგორც საშუალება ხილველის წინადადებად. ღარიონში მუყანაღმა რუქ გაქურთ დიდად საუფრადღობა ფასისა ძირტუბილისა. ძირტუბილის ფასში თრქმ ქსიდაგას გახსნა ხოლოვანს ბაგიდებს, მუჯადათობს, სირიის ბუღიონში მძღანს მრადღებს ბაგიდებს, მაგრამ თუ ეს ნაწილ ბუღიონის მიუხედავად 2—5 ნაწილი ძირტუბილის ნასწრში, ხოლოვანს ბაგიდები იხილვან. გარდა ამისა, ამ წაღმის დაღეჯას მუყანაღმა რუქ ასე უჩიქეს: რამდენსამე ქუთს წაშაღებულთ 50 გრამში გამსმარა ძირტუბილად 2/3 ტოლმა წყალში, ორჯელ გასწურეთ, რამე შრბათით დაატყუო და დაღეთ. ვისაც უნდა შეუქნდინან, აწრეკე უუთს შრბათი, რადგან თათონ ძირტუბილად არ არის ცუდას გემოსა და სუნისა. სმით შეგობდათთ დაღათ, რამდენიც გნებავთ, რადგან ძირტუბილი

*) სოდა.

გომელის ხასიათისა არ არის! მეტი ჩემსას ესცილ და ვნახობ! ამ ფორტში მყოფი მელიო გამოაფხობა ურეკროე კარბის ვაღებში. ნინო შემოვივდა. ისე შიზარულად იყო და ისეთი სანახავი იყო, რომ გვეგონებოდათ სწორედ ახლად გადამალიო ვარდიო. მისმა სიკუპლით საესე არსებამ შემოსვლისთანვე მომხილა მთელს ოთხს სიამოვნება და ხალისი. მელის დაღერებლისა და მწუხარე სახესს-კვი მომკვარა ღომილი და ცხ-ფერი.

— ნინო, გრე გვიან რად შემოხვედი? გეტყუბა ბარში ყოფილხარ, ვარდებში, რომ იმათი ფერი გადაგვდებო.

ნინო მიუხელოვდა. მელომი და იმან ჩეტულებრივ გადაკოტუნეს ერთმანეთი.

— რა მიხარია, მელიოვან, რომ წყალზე წასვლა გადავიწყვეტიათ. იქნება ჰაერმა იმოქმედოს შენზე, იქნება გაერთო, რაკი რაღაც სევდა გაწუხებს აგრე. შიზარო, მელიო, შენი კიბრიმ, რა არის მიზეზი შენის გვრდ დაღონებისა. ნუ თუ ისე უნდა დაღმორდეთ ერთმანეთს, რომ არ გაშიზარო შენი დარდები? როგორ, არ მინდათ თუკი ტასის ცნობი, მე ვანა იმაზე ნაკლებად მიყვარხარ?

— შენმა ვაგზამ, ნინო, მე მაგიოთი არ მიმდის. შენც ისე გვეღობი, როგორც ტასის, მაგრამ ჩემი დარდების მიზეზს არც ერთს არ გეტყუბო.

ტუბილად ხარბე თუ მაწიანარია, შირბათი მარკუბელივ არის.

დეკრუა

3 მარტი

პეტრბურგი. დღეს დაიწყო ბეობა საბარუო კომიტეტებისა, უტხოვრითა სინავროსი საზოგადოებრთა და რკინის გზათა წარმომადგენლებისა. ბეობას ახრად აქვს წესი და რიგი დაამყაროს სამზღვარ-გარდ ბირ-დაპირ ზღვით ვასაგზან საქონლის ბაეის საქმეში. ლაბრაკი ჩამოვარდა გენებისა და საქონლის დაზღვივის კანონის შეცვლისათვის.

რიო-შანირო. აჯანყებულთ იარაღი დაპყარეს და არავითარის პირობის ჩამორთმევა არ მოითხოვეს.

პარიზი. დღეს საღამოს ააფეთქეს ყუმბარა Madeleine-ს ეკლესიის უმთავრეს შესავალ კარებში; ამფეთქებელი იქვე იქნა მოკლული. შესულ ეკვლესიაში 2 საათზედ, ეტყობა, იმ ზრით, რომ ყუმბარა შუა ტაძარში შეთრუნა და იქ აფეთქებინა 4 საათზედ, როცა ქაღებმა უნდა თქმულიყო; მაგრამ შესვლის დროს, კარებში ფეხი წამოუკრავს რადაცსივოსი, დასახებინა კარებს და ყუმბარის უფეთქება; მოკლულის გვამს კაცი ვეღარ იცნობს, ტვინი მოსხულია აქეთ-იქით, ნაწლევები შესავალშია მიფრტ-მოფრტული; თუქცა ასეა, პოლიციის პრეფექტი ჰგონებს, რომ ნიშნებზედ სჩანს, ეგ ბოროტ-მომქმედი ის არის, რომელმაც ასაფეთქი ყუმბარები სასტუმროებში St. Jacques-ისა და St. Martin-ის ქუჩებზედ ააფეთქა. ბოროტ-მომქმედი ასე 25 წლისა უნდა იყოს; უპოდენტი უბის წიგნი, მრავალი ქაღალდები და სურათი რავაშოლისა. აფეთქების დროს სხვა არავინ მომკვდარა; ტაძარი მძიმედ დაზარალდა.

ვიოთ. ეს საიდუმლო სხვას უფრო ეკუთვნის და, შენც ხომ კარგად იცი, უფლებმა არა მაქვს ამისთანა საიდუმლო გითხროთ ვისმე.

— შენი ნებაა, მაგრამ ნუ თუ მართო შენ უნდა იტანჯო და ჩვენ-კი, შენმა მეგობრებმა, ვერ გაიგანაწილოთ ტანჯვა?

— შეიძლება ოდესმე გიგოთ, ცხლაკი ტასოს არა უთხრა-რა. შენ ვინ გითხრა, ნინო, ჩვენი გარდაწყვეტილება?

— დათაყო შემოვიდა ჩემთან და მეც მიხედა თქვენთან ერთად წამოვიდდი, მაგრამ მე უარი ვუთხარი. ხომ იცი, მელიო, რა გზას ვადგევარ, თქვენთვის ისე საჭირო არა ვარ და მეტი ჩემს საქმეს მოვსცდები.

— მაგას ნუ იტყვი, საჭიროებსა უფრო ხარ, შენმა მზემ, ჩემთვის, მაგრამ, ფუკი შენ დაბრკოლდები, რა ნება მაქვს მოვცდინო.

— მე ვფიქრობ მაჩიამობისთვის პირველ რიგებში მოვიდდი. მანამ ჩემ საქმესაც კვივლის დაეწყო. რომლისთვის გადაწყვიტე წასვლა?

— ეს თვე რომ დაიღევა. სულ ერთი კვირა დარჩა, ვეღარ მოვასწრებ და ვეცდები უფრო ადრეც წავიდეთ. შენკი შენს პირობას არ გადახედი, ჩემო ნინო.

— არა, როგორ გადავალ, მე უფრო არ მინდა; მაშ, მე ამ ორ დღეში უნდა წავიდე. (დასასრული იქნება)

ერთი კაცი, რომელიც აფეთქების დროს ეკლესიიდან გარბოდა, შეიპყრეს.

ლონდონი. ინგლისის ბანკის აქციონერთა საზოგადო კრებზედ ბანკის გამგებელმა გამოაცხადა, რომ უმთავრესმა ხაზინადარმა მემი, რომელიც დათხოვნილ იქნა, ჩაიღინა შესაძნევი ბოროტ მოქმედებამ; ხარალი, რომელიც ამ ხაზინადარის საბარუო და სხვა ოპერაციებმა მოუტანა ბანკს, ჯერ ცხადად არ არის გამოკვლეული, ხოლო 250,000 ვირგანტა კტერლინზედ მეტი არ უნდა იყოს. ყველა ჰელადლები, რომელიც კი ბანკს აქვს თავის პორთფელში, დიდს ფასისანი არიანო.

პეტერბურგის ბირჟა, 1 მარტი.

Table with 5 columns: მარტი, მარტი, მარტი, მარტი, მარტი. Rows include various market data like 'მთო-შანიანი ოქრო', 'ტაშოფის კონონები', 'მარტოანი ვერცხლის ფული', etc.

განსხვავებული

ბირჟული კერძო საქმურსალო ექიმის ნავასარდიანისა (კვირაში, ვარსაოვის ძველის პირდაპირ) ავადმყოფთ იღებენ ექიმის ყოველდღე, კვირა დღეებს გარდა.

დიდალობით: ბ. ს. ნავასარდიანი, 11—12 საათ.

იმათ, ვისაც სჭირს სნეულენანი: სახირტრიგო ვენერიული და სიფილისი.

გ. მ. ჩაქვანა, 9—10 საათ. სნეულენანი: თვალისა და ნერვებისა—ტანში ტკივილებისა.

დ. გ. რადუკოვსკი, 10—11 საათ. სნეულენანი: შინაგანი, ბავშვებისა და დღეთა სტესისა.

ი. ფ. პრატკასევიჩი, 11 1/2—12 1/2 საათ. სნეულენანი: ყურ-სა, ყელის, ცხვირის და გულ-მკერდისა.

ექიმმა ქაღა ს. მ. ტურბოვსკი, 12 1/2—1 საათ. სნეულენანი. დღეთა სტესისა.

ს. შ. კანაპეტანცე, 1—1 1/2 საათ. სნეულენანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

სადამბობით: ს. გურკო, 6—7 საათ. სნეულენანი: ვენერიული და შინაგანი.

ბ. ს. ნავასარდიანი, 7—7 1/2 საათამდის.

გ. ი. ფრანკოვსკი, 7—7 1/2 საათ. სნეულენანი: ყურისა, ყელია, და ცხვირისა, ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით.

რჩევა-დაზიების და რეცეტის დაწერის ფასი ათი შუბრი; ფასი კონსულტების და ოპერაციებისათვის—მორბობით. საპურსალს საწოლიცა აქვს ავანდუყოფითა.

დარეკტორი სამკურნალოა დარეკტორი შუადიების ნავასარდიანი.

მეიის გამოსახველი და საბნის ქარხნები ი. თაიროსი

დღე-მარხეისათვის ქარხანაში ისყიდება შემთხვევით: სამხელად: შირბანტის, სელისა, კანაფისა; პანდალისა მოკლდაშუალი საღებავ წამლებისათვის და ზეუბნა კარგის ღირსებისა. ბოთლბათი ისყიდება შემდეგ მალაზიებში: საფთაოთა საქონლით მოვაკურე ახმანგობაში, ვოკანის მალაზიებში, ალხანგობის მალაზიებში—გოლოვინის პრისპექტი, სახლი დობრენსკისა, და ვარანკოვის ძველთან, ვარანკოვსკის, გოლოვინის პრისპექტი სახლი ორბელონისა, სრავაქაიდავს, გოლოვინის პრისპექტი, სახლი ბაბანსოვისა, მკარაქოვს, ნიკოლოზის ქუჩა საკუთარი სახლი, სუდადოვას, ნიკოლოზის ქუჩა, ლექსანდრეს ეკლესიის პარდაპირ, საღებავთან, პუშკინის ქუჩა, სახლი სუნდუკანცისა, გლადანგანს, პანსევიჩის ქუჩა, სახლი № 1, ვერუქოვას, ველიამინოვის ქუჩა, სახლი ხოსროვისა. ყოველი ვეარ ზეთის წვრილ-წვრილად აიღვა შემოღება საკუთარ სასურბობებში: მიხაილოვის ქუჩაზედ, კარლოვის სახლში ვორონკოვის ძველთან, თათრის მოკლანზე, ქალოქის ფირის ფარდულში, ახმუქაქსი, ბულდნარის სახლში, ჯღამბის მოკლანზე ქალოქის ფარდულში და ოჯგას ქუჩაზედ, მეტურეთოვის სახლში.

ნარდალ აიღვა შემოღება ქარხნებში, ერვენის გზატყვევლი, საკუთარი სახლები. ქარხანაში და საკუთარ მალაზიებში ისყიდება აგრევე ჩამოტრობებისა და ხარების სკევაბი.

(10—2)

Maison HERMANN-LACHAPPELLE, J. BOULET & Cie, Succrs 31 et 33, Rue Boinod, 36400. Oთბი ოქროს მედალი, მსოფლიო გამოვენა 1889 წ. ჯვარი საბატო ლეგონისა 1888 წ. განუზამსლად მოამგელი მანქანა. სი ო ფ ე ნ ა დ ი დის და პატარა მოლო. სი ო ფ ე ნ ა დ ი დის და პატარა მოლო. სი ო ფ ე ნ ა დ ი დის და პატარა მოლო.

მიიღება ხელის მოქმადი 1894 წლისათვის ყოველ თვიურ ქართულ ქურნად „მო ვ ე ბ ე“-ზედ 1 წლათ 6 თაია 3 თაით ფასი ვაგზებით კავკასიისა და რუსეთის ქალაქებში 10 მან. 6 მ. 4 მ. საზღვარ გარეთ 13 მან. 7 მ. 5 მ. ვისაც წლიური ფასის ერთად შემოტანა ენებელბა, შეუძლიან შემოიტანოს: 1 იანვრამდე 4 მან., 1 მაისამდე 3 მან. და 1 სექტემბრამდე 3 მან. ხელის მოქმადი მიიღება მთელსა, ქურნად „მოამბის“ რედაქციაში, რომელიც იმყოფება ლორის-მელოქოვის ქუჩაზე № 13. ქალაქ გარეთ მცხოვრებთათვის აღტეს: Тифлис, редакция „Моамбе“. რედაქტორი გამომცემელი ლექსანდრე კვიჩია ნიკოლოზ ლოლობრიძე

ნუ იბილით პელოსი პელებს მანამ ჩვენი კატალოგი 1894 წ. არ წააკითხთ. ჩვენი კატალოგი გამოამკვრავებს სენსაციურ ახალ ამბავს ამ წლის სექსონისთვის. კატალოგი ვეგვსენებთი აუთსაჲ. Торговый домъ Ж. Блонъ, Москва. С.-Петербургъ, Одеса, Варшава, Кюндан, Ростовъ н/д, Екатеринбургъ. (5—4)